

Sygn. akt II Ka 196/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Wojciechowski

Sędziowie: SSO Waldemar Nycz

SSO Mariusz Sztorc (spr.)

Protokolant: st.sekr.sądowy Ewa Gronko

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie - Renaty Stopińskiej-Witkowskiej i kuratora małoletniej pokrzywdzonej K. O.

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 czerwca 2015 r.

sprawy **I. M.**

oskarżonej o przestępstwo z art. 207 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego w Łańcucie VII Zamiejskowy Wydział Karny z siedzibą w Leżajsku

z dnia 30 grudnia 2014 r., sygnatura akt VII K 229/14

I. **zmienia** zaskarżony wyrok w ten sposób, że z opisu czynu przypisanego eliminuje sformułowanie „oraz zaniedbywała ją pod względem higienicznym”,

II. w pozostałej części zaskarżony wyrok **utrzymuje w mocy**,

III. **zwalnia** oskarżoną od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze,

IV. **zasądza** od Skarbu Państwa na rzecz adwokata W. K. – Kancelaria Adwokacka w L. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście i 60/100) złotych tytułem udzielenia oskarżonej nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu odwoławczym,

V. **zasądza** od Skarbu Państwa na rzecz kuratora małoletniej K. O. - adwokata M. W. (1)– Kancelaria Adwokacka w L. kwotę 516,60 (pięćset szesnaście i 60/100) złotych tytułem udzielenia nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Sygn. akt II Ka 196/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2014 roku, sygn. akt VII K 229/14 Sąd Rejonowy w Łańcucie uznał oskarżoną I. M. za winną tego, że w okresie od lipca 2013 r. do kwietnia 2014 r. w N. powiatu (...), znęcała się fizycznie i psychicznie nad swoją małoletnią córką K. O. w ten sposób, że wyzywała ją słowami wulgarnymi, groziła jej pobiciem i oddaniem do domu dziecka, biła, ciągnęła za rece, włosy i uszy, uderzała butem po ciele i ręką po twarzy, szarpała za odzież, jak też

ograniczała jej jedzenie oraz zaniedbywała ją pod względem higienicznym, tj. przestępstwa z art. 207 § 1 kk i za to na podstawie art. 207 § 1 kk skazała ją na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 kk i art. 70 § 1 pkt 1 kk warunkowo zawiesił wobec oskarżonej na okres próby pięciu lat.

Na podstawie art. 73 § 1 kk oddał oskarżoną w okresie próby pod dozór kuratora.

Zwolnił oskarżoną w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych.

Zasądził od Skarbu Państwa koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonej.

Wyrok zaskarżył w całości i na podstawie art. 427 § 2 kpk oraz art. 438 pkt. 1-3 kpk zarzucił:

1) obrazę przepisów postępowania mogącą mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku w szczególności:

a) art. 410 kpk, 4 kpk, 5 § 2 kpk poprzez nie uwzględnienie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonej w szczególności jej wyjaśnień złożonych w toku postępowania przygotowawczego jak i sądowego, z których jasno wynika, iż oskarżona nigdy nie dopuściła się znęcania fizycznego ani psychicznego nad swoją małoletnią córką K. O., w szczególności nie używała wobec niej siły fizycznej poprzez bicie, ciągnięcie za włosy, ciągnięcie po podłodze za ręce, uszy, uderzała butem po ciele i ręką w twarz. Ponadto oskarżona sprawując opiekę nad dwójką małoletnich dzieci nigdy nie traktowała swojej córki gorzej.

b) art. 7 kpk poprzez błędne dokonanie dowolnej a nie swobodnej oceny zebranego w toku postępowania materiału dowodowego, konkretnie uznaniu tylko tych dowodów, które obciążają oskarżoną i które Sąd niesłusznie obdarzył walorami wiarygodności a mianowicie zeznań A. C., E. C., M. M., które to zeznania stoją w opozycji z wyjaśnieniami oskarżonej, M. K., M. W. (2), A. K.. Ponadto wybiórczej analizy materiału dowodowego, przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów, pominięciu niektórych dowodów oraz rozstrzygnięciu niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonej.

c) art. 424 § 1 pkt. 1-2 kpk poprzez niesprecyzowanie w uzasadnieniu dlaczego Sąd nie uznał dowodów przeciwnych, tj. wyjaśnień oskarżonej i zeznań świadków, M. K., M. W. (2), A. K., stwierdzając jedynie, że nie mieli oni pełnej wiedzy co do przebiegu poszczególnych zdarzeń.

2) następstwem naruszenia przepisów postępowania na zasadzie przepisu art. 438 pkt. 3 kpk był błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia w szczególności poprzez błędne przyjęcie:

- że oskarżona dopuściła się bicia swojej córki w różny sposób, podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego wskazuje, że oskarżona nigdy nie uderzyła swojej córki co potwierdza w swoich wyjaśnieniach,

- że oskarżona wyzywała swoją córkę słowami wulgarnymi, groziła jej pobiciem, co stoi w opozycji z zeznaniami świadków M. K., M. W. (2), A. K., którzy to świadkowie sprawowali nadzór nad rodziną oskarżonej i nigdy nie zauważyli żadnych nieprawidłowości,

- że oskarżona zaniedbywała swoją córkę pod względem higienicznym, ograniczała jej jedzenie, podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego wskazuje, że oskarżona gotowała dzieciom obiady, przygotowywała śniadania, w lodówce znajdowały się różne produkty, z których można było przygotować posiłki, co potwierdzają zeznania świadków A. C., M. K., M. W. (2), A. K..

Z ostrożności procesowej obrońca zarzucił obrazę prawa materialnego poprzez błędne zakwalifikowanie zachowania oskarżonej jako wyczerpującego znamiona czynu zabronionego z art. 207 § 1 kpk, podczas gdy zachowanie oskarżonej nie wyczerpało znamion dyspozycji tego artykułu.

Wskazując na powyższe obrońca oskarżonej na zasadzie przepisu art. 427 § 1 kpk wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i uznanie oskarżonej za niewinną zarzucanych w akcie oskarżenia czynów, ewentualnie o
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu,
3. zasądzenie kosztów zastępstwa adwokackiego udzielonego z urzędu za postępowanie odwoławcze według norm prawem przewidzianych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy ujawniony w trakcie rozprawy głównej materiał dowodowy poddał właściwej ocenie. Ponieważ Sąd Rejonowy wskazał na przyczynę, dla której pozytywnie ocenił dowody, na podstawie których dokonał ustaleń faktycznych, jak i wskazał powody, dla których odmówił wiary dowodom przeciwnym, nie dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych. Tym samym Sąd I instancji nie pozostawił w sprawie wątpliwości, które nie zostałyby usunięte, a tym bardziej rozstrzygnięte na niekorzyść oskarżonej.

Uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego zostało sporządzone stosownie do reguł wynikających z art. 424 kpk. Dało ono Sądowi Okręgowemu podstawę do skontrolowania słuszności rozumowania Sądu I instancji i zgodności tego rozumowania z materiałem dowodowym.

Ocenie zawartej w uzasadnieniu nie można zarzucić, by była sprzeczna ze wskazaniami wiedzy, czy doświadczenia życiowego, by zawierała błędy logiczne. Ocenę tę Sąd Okręgowy w pełni podziela.

Sąd Rejonowy objęte treścią zarzutu zdarzenia przeanalizował w sposób dokładny, a ustalenia stanu faktycznego i opis czynu przypisanego oskarżonej w wyroku, oparł ściśle na tym, co w sposób pewny i nie budzący wątpliwości zostało oskarżonej dowiedzione.

Wbrew twierdzeniom apelacji Sąd Rejonowy zasadnie oparł się na zeznaniach świadków: A. C., E. L., M. M. i R. P.. Zeznania tych świadków są spójne w swojej wymowie prezentującej paletę przestępczych zachowań oskarżonej wobec małoletniej córki i przybierających postać znęcania się nad małoletnią. Każda ze świadków opisuje zaobserwowane przez siebie zdarzenia i sytuuje je w kontekście własnej relacji z oskarżoną oraz kontaktu z małoletnią pokrzywdzoną. Sposób relacjonowania zdarzeń przez każdego ze świadków, chociaż opisujący podobne zachowania oskarżonej wobec córki, jest odmienny i podawany w związku z sytuacją, którą każda ze świadków przeżyła osobiście. W ten sposób zeznania nie są pozbawione indywidualizmu. Taki sposób, składania zeznań słusznie przekonał Sąd I instancji o ich autentyczności, co pozwoliło na obalenie tezy obrony oskarżonej, że w sprawie jest ofiarą pomówienia przez osoby, z którymi po okresie przyjaźni została skonfliktowana. Charakterystycznym elementem każdego z zeznań jest wynikająca z nich ewolucja postawy świadków, od biernych obserwatorów zachowania oskarżonej do osób, które decydują się na przeciwdziałanie krzywdzie dziecka, czy to przez zawiadomienie szkoły, czy też złożenie zeznań w wyniku z tego zawiadomienia postępowaniu. Zeznania te wskazują także pośrednio na motyw działania oskarżonej w postaci swoistego odwetu na córce za byłego męża, a ojca pokrzywdzonej, którego małoletnia oskarżonej przypomina. Obiektywnej weryfikacji zeznania tych świadków doznają w zeznaniach świadka T. M., nauczycielki w szkole pokrzywdzonej, która zaobserwowała zachowania małoletniej K. O. o symptomach odbicia zachowań przemocowych, których pokrzywdzona była obiektem ze strony matki (k. 82).

Zwrócić należy uwagę na opinię sądowo-psychologiczną o pokrzywdzonej, z której wynika, że zeznania pokrzywdzonej były wynikiem jej podatności na sugestie matki. Wykazuje to, że matka dziecka ma wpływ na kontrolowanie jego emocji. Pomimo to nie dało się zamaskować okoliczności, że dziecko przychodziło do szkoły głodne, wymagało w

tym zakresie pomocy. Okoliczności te także uwiarygodniają zeznania ww. świadków, wskazując na swojego rodzaju obojętność oskarżonej wobec córki.

Powyższym dowodom nie przeciwstawiają się dowody z zeznań świadków: M. K., M. W. (2), A. K.. Są to osoby zawodowo zobowiązane do opieki nad rodziną oskarżonej. Stąd też ich twierdzenia o „niezauważeniu nieprawidłowości” należy traktować jako wymijające wobec ujawnienia faktów wykazujących znęcanie się oskarżonej nad małoletnią córką. To przede wszystkim te osoby powinny dostrzec naganną postawę oskarżonej wobec córki. Ujawnienie tej postawy przez otoczenie społeczne oskarżonej w pewnym stopniu podważa rzetelność działań pomocy społecznej. Jest zatem zrozumiałe, że zeznania osób z tego kręgu są zachowawcze. Znamienne jest, że świadek M. W. (2) przyznaje, iż telefonicznie uprzedzała oskarżoną o swoich wizytach kontrolnych (k.170). Takie uprzedzenie jest jednym z elementów tłumaczących dlaczego pracownicy opieki społecznej nie mieli pełnego rozeznania w sytuacji małoletniej pokrzywdzonej.

W okolicznościach sprawy brak jest dowodów na to, że zaniedbania higieniczne małoletniej miały charakter intencjonalny ze strony oskarżonej w celu wyrządzenia córce dolegliwości. Z tego względu z opisu czynu przypisanego oskarżonej w wyroku Sądu Rejonowego należało wyeliminować ten element jako komponent przesłanek przestępstwa z art. 207 § 1 kk.

W świetle powyższego w sytuacji dowodowej w sprawie nie zaistniał stan określony przez ustawodawcę jako „nie dające się usunąć wątpliwości” (art. 5 § 2 kpk), co stara się wykazać w apelacji obrońca. Stan taki powstaje bowiem w następstwie oceny dowodów. W wyroku Sądu I instancji ocena dowodów jest pełna i nie pozostawia miejsca na wątpliwości. O naruszeniu zasady in dubio pro reo nie można mówić wówczas, gdy Sąd w wyniku pełnej i poprawnie dokonanej oceny dowodów uznał, że brak jest wątpliwości, albo że nie mają one znaczenia dla odpowiedzialności prawnej oskarżonej. Jest jednocześnie dobrym prawem obrońcy oskarżonego mnożenie, a nawet wyolbrzymianie na każdym etapie postępowania takich faktów i ocen, które pozwalają na powątpiewanie w winę oskarżonej, pod warunkiem nieprzeinaczania faktów (lojalności wobec faktów) – por. wyrok SN z 14 maja 1999 r.- IV KKN 714/98, Prokuratura i Prawo 2000 r., nr 4, poz. 8. W sprawie Sąd I instancji dokonał stanowczych ustaleń i dlatego nie zachodzi obraza art. 5 § 2 kpk, bo według tych ustaleń nie ma wątpliwości. W ocenie Sądu Okręgowego nie powstała też w działaniu Sądu I instancji kwestia, czy ustalenia te są dokonane prawidłowo, czy też błędnie, wobec treści uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego, wskazującego na logiczną i opartą na materiale dowodowym argumentację zajętego stanowiska odnośnie winy oskarżonej.

Przeprowadzając w sposób powyższy postępowanie dowodowe, Sąd Rejonowy nie naruszył reguł wynikających z art. 7 kpk.

Na podstawie prawidłowo dokonanych ustaleń faktycznych przez Sąd I instancji oraz prawidłowej oceny materiału dowodowego, przyjąć należy, że kwalifikacja czynu przypisanego oskarżonej w zaskarżonym wyroku jest prawidłowa.

Wymierzając oskarżonej karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby lat 5-ciu, Sąd I instancji uwzględnił wszystkie przesłanki z art. 53 kk. W pisemnych motywach wyroku stanowisko w tym względzie przekonująco uzasadnił, wskazując na okoliczności przemawiające zarówno na korzyść jak i na niekorzyść oskarżonej.

Kara 10 miesięcy pozbawienia wolności ukształtowana jako kara warunkowo zawieszona, jest w okolicznościach sprawy, karą adekwatną do czynu, nie zawierającą w sobie elementów nadmiernej dolegliwości. Dla osiągnięcia efektu kary prawidłowo Sąd Rejonowy oddał oskarżoną w okresie próby pod dozór kuratora, co powinno przynieść pożądany skutek wychowawczy.

W ocenie Sądu Okręgowego wymierzona oskarżonej kara spełni cele prewencji ogólnej i szczególnej, zapobiegając popełnieniu przez oskarżoną przestępstwa w przyszłości. Właściwie będzie też oddziaływać na środowisko społeczne oskarżonej, w którym jej czyn jest znany.

Ze względu na to, że oskarżona ma ograniczone możliwości finansowe, Sąd Okręgowy zwolnił ją od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Zasądzenie kosztów za pomoc prawną udzieloną z urzędu wynika z charakteru tej pomocy i ich nieopłacenia do tej pory.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku na podstawie art. 437 § 2 kpk, art. 444 kpk, art. 449 kpk, art. 456 kpk.